

UPSIDE DOWN.edu

workshopy camery obscury pre mladých ľudí v košickom kraji

Miesta konania:

- ° 29. 8. 2016 | NOVÝ SALAŠ
- ° 30. 8. 2016 | KOŠICE
- ° 31. 8. 2016 | STRÁŽSKE
- ° 01. 9. 2016 | KOŠICE
- ° 02. 9. 2016 | VOJČICE
- ° 03. 9. 2016 | TREBIŠOV
- ° 04. 9. 2016 | DOBŠINÁ

Organizátor: oz KONTEXT

Lektorka: Mgr.art. Katarína Hudačinová

Od roku 2014 realizujem projekt Upside Down, cestujem s upraveným karavanom na kameru obscuru a zachytávam ním svoj pohľad na architektúru, krajinu. Na vlastnú tvorbu nadväzujem vzdelávacím projektom UPSIDE DOWN.edu.

Workshopy z verejných zdrojov podporil hlavný partner projektu, Fond na podporu umenia.

upsidedowncameraobscura.blogspot.cz

Ilúzia môže vznikáť ako dôsledok prirodzeného fyzikálneho javu všade tam, kde je tma oddelená od svetla.

Camera obscura je základným princípom vzniku obrazu vo fotoaparáte. Premietanie obráteného obrazu cez malú dierku do tmavého priestoru sa používa so vzrastajúcou obľubou dodnes. Umelci a nadšenci pre fotografovanie dierkovou komorou vyzdvihujú úplnú nezávislosť na technike, ktorá spolu so svojou dokonalosťou priniesla premnoženie obrazu a jeho degradáciu. Mať vznik obrazu v rukách od začiatku do konca vás núti viac vnímať a premýšľať.

Zámerom projektu bolo zoznámiť účastníkov so zobrazovaním sveta tak, ako ho môžu pozorovať v camere obscurae, napomôcť im osvojiť si základy analógovej fotografie a podporiť tým aktívne tvorivé trávenie voľného času. Cez vyhlásenú výzvu k účasti na workshopoch projektu UPSIDE DOWN.edu, konaných na šiestich vopred stanovených miestach, sa prihlásilo 50 záujemcov vo veku od 10 do 18 rokov z košického kraja.

Zázemím pre realizáciu projektu, ateliérom, laboratóriom i tmavou komorou zároveň bol upravený autokaravan. Vďaka nemu mohli workshopy prebehnúť na šiestich rôznych miestach východného Slovenska v plne vybavenom priestore pre špecifický spôsob umeleckej tvorby. Mobilný karavan ako camera obscura priniesol všetkým zúčastneným nevšedné zážitky pri

pohľade na plynúcu obrátenú realitu odohrávajúcu sa „tam vonku“. Kruhovú štrbina v okne karavanu bola jediným zdrojom svetla a zároveň ohniskom camery obscurity. Cez ňu priamočiaro dovnútra vstupuje svetlo a s ním aj obrazová stopa okolitého sveta.

Deti si užívali nevšedný pohľad na im dobre známe miesta, skúmali fyzikálny jav súvisiaci s povahou svetla, ktorý poznajú zo školského učiva, ale, ako mnohí priznali vôbec si to nevedeli predstaviť. Prevrátený obraz sa zobrazoval na všetkých svetlých plochách vo vnútri karavanu, vrátane bielych tričiek, vďaka čomu sa účastníci sami stali projekčnou plochou. Interiér karavanu pojal pohodlne sedem účastníkov, dokonca aj viac.

Počas lektorskej prezentácie sa zoznámili s fyzikálnymi, historickými a umeleckými kontextami, významnými osobnosťami a rôznorodými prístupmi k spoločenskému a umeleckému použitiu camery obscurity (Napríklad v Afganistane si aj dnes môžete portrétnu preukazovú fotografiu nechať vyrobiť priamo na ulici, špeciálnou kamra-e-faoree, ktorá pracuje na princípe camery obscurity). Bolo zaujímavé sledovať, ktoré poznatky ich najviac zaujali či pobavili.

Účastníci si vyrobili vlastné camery obscurity z plechových krabičiek rôznych tvarov a veľkostí s použitím ihly, kladiva a brúsneho papiera. Čierny nástreok zjednotil ich vzhľad, no najmä zabraňoval parazitným odrazom svetla vo vnútri fotoaparátu počas expozície. Výroba ohniska – dierky - bola jedným z kľúčových momentov výroby jednoduchého fotoaparátu. Aj keď to znie jednoducho, pri jej výrobe treba zachovať chladnú hlavu – neurobiť ju príliš veľkú ani príliš malú, umiestniť ju do stredu vybranej steny a vybrúsiť do pravidelného kruhu.

Nakoniec v tmavej komore vložili do camery obscurity svetlocitlivé papiere a mohli začať fotografovať. Jedným z najobľúbenejších motívov boli portréty, dokonca aj „selfie“ sa podarilo zachytiť. Zábery s časom expozície jednu minútu vyžadovali trepezlivo pózovať bez pohybu a vyvolané fotografie nekompromisne prezradili toho, kto sa hýbal najviac – namiesto ostrých kontúr vykreslili viac či menej rozmazané obrysy postáv. Vďaka mimoriadne širokému uhlu záberu a úplnej ostrosti fotografií vytvorených touto metódou vznikali veľmi pôsobivé zábery.

Karavan sa prispôbil z camery obscurity na tmavú komoru so zeleným osvetlením a analógové vyvolávanie fotografií v nej patrilo k najatraktívnejším častiam workshopu. Väčšina účastníkov sa tu s pozitívnym fotografickým procesom stretla po prvýkrát. Okamih, keď sa vo vývolávacom kúpeli začne na fotocitlivej vrstve papiera objavovať nafotený záber, prežívali s napätím. V porovnaní s instantnou digitálnou fotografiou, s ktorou sa stretávajú každodenne, si naplno mohli uvedomovať vznik obrazu.

Vytvorené fotografie a camery obscurity si účastníci odniesli hrdo so sebou.

Pre workshopy sme sa spoločne s lokálnymi partnermi vždy snažili vyhľadať inšpiratívne prostredie, aby sme podporili tvorivosť účastníkov. Jednou z najzaujímavejších lokalít bol areál košickej Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie, kde sa odohrali hneď dva workshopy. Množstvo umeleckých artefaktov, sôch, plastík a mozaík, spolu so zaujímavou architektúrou a

množstvom zelene, vytvárajú z tohoto miesta pôsobivú oázu uprostred mesta.

Projekt UPSIDE DOWN.edu úspešne naplnil svoj cieľ, rozvíjal kreativitu a využil pre inováciu neformálneho vzdelávania k umeniu zážitkovú metódu.